

A TIZENEGY: (az aluljáró bejárata felé figyelnek, majd szorosan körülveszik Jézust)

PAP: (tömeggel együtt a lejáró felé néz)

RENDŐR I. H., PAPTÁRS: (megjelennek, a tömeg utat nyit, közelítenek Jézushoz)

PAP: (íjedten a túlsó kijárat felé néz) Istenem! Két rendőr... És a paptestvérem! (Jézusra nem nézve kifelé tágit a többiekkel együtt, a kijáratból visszanéz)

RENDŐR I.: (mutatja, hogy a személyi igazolványt kéri)

JÉZUS: (int, hogy nincs) RENDŐR n.: (papírt mutat föl és bilincset vesz elő)

JÉZUS (mosolyog és odanyújtja a kezét)

A TIZENEGY: (egy mozdulattal nyújtja a bilincs felé a kezét, hogy őket is bilincseljék össze)

PAP: (el)

(Fönt a Bazilika főpapi ülőhelye és az olvasóállvány látható a püspökkel és asz- szisztenciájával, ide érkezik a pap)

TITKÁR: (egy cédulát nyújt át a széken ülő püspöknek)

PÜSPÖK: (fehér kesztyűs, aranygyűrűs ujjai közt fogja a cetlit, tüzetesen elolvassa a szent csend alatt, majd az ambóhoz megy, kitárt kézzel imádkozza a könyörgést, némajátékban, majd a cetlit kezében tartva szólani kegyeskedik) Krisztusban kedves Híveim! Mint hírt kaptam arról, amiről majd ti is hallani fogtok bizonyára, az EMKE aluljáróban egy huligán banda tűnt fel. A bandavezér a visszatért Krisztusnak adta ki magát, és az egyház és az állam ellen bujtogatott. Ezért a hatóságok letartóztatták... Nektek, akiket megzavarhat hitetekben az ilyen esemény, most a mi Urunk Jézus Krisztust idézem: „Vigyázzatok, hogy senki félre ne vezessen titeket! Sokan jönnek majd az én nevemben, s azt mondják: Én vagyok a Krisztus.... Ti ne higgyetek nekik!... ” Most pedig fogadjátok főpapi áldásomat.

TITKÁR: (az infulát a püspök fejére teszi, megigazítja a bojtokat)

PÜSPÖK: (énekli) Áldjon meg titeket a mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

PAP: (tétovázik, majd hangosan énekli) Ámen...

MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS

SAJÁT VÉLEMÉNY – ESÉLYTELEN?

Tavaszig a migrációtól zengett a sajtó, azóta szünet nélkül a vírusról zeng. S bár Magyarországon jól alakulnak a számok, a lakosság agyát a vírus-téma úgy átmosta, hogy nem lehet másról beszélni. Miközben a fertőzötteket és a fertőzés-gyanúsakat karanténba zárják, a gondolkodásban és az eszmecserékben nincsen vírusmentes övezet. Mit tehet az egyszerű maszkviselő a vírustéma totális diktatúrájával szemben?

– Mondja, Kovács elvtárs, magának mi a véleménye a parizer áráról?

– Nem tudom, kérem, még nem olvastam a mai Népszabadságot.

A vírus-járvány a politika teremtménye. Nem a vírus maga, mert annak létezését, terjedését, jellegzetességeit világszínvonalú laboratóriumok és igazolt matematikai eljárások igazolták. A vírussal kapcsolatos információk, s még inkább a járvánnyal kapcsolatos döntések a politika termékei. A világ különböző országainak politikusai egymásnak sokszor ellentmondóan, de saját politikai célkitűzéseiknek megfelelően nyilatkoznak, döntenek, intézkednek. Felfogásaik és határozataik következményeit is ugyanúgy és ugyanarra használják – saját politikai céljaikra. Ez a politika vaslogikája, nem újdonság és talán kivetnivaló sincsen benne.

A járvány politikai logikája azonos a kormánypártoknál és az ellenzéknél. A különbség nem a politikai logikában van, hanem a politikai célokban. Amikor az USA elnöke a maszk viselése ellen kampányolt, az éppúgy az éppen folyó választási kampány érdekeit szolgálta, amint a másik oldal ellenkező véleménye is. Amikor uniós politikusok a védekezés uniós szabályozása mellett érvelnek, az ugyanazt a politikai célt szolgálja, mint amikor a menekültkérdésben érveltek az uniós jogkörök kiterjesztése mellett. Akik pedig a nemzeti illetékesség sérthetlenségét hangsúlyozzák, ugyanazt mondják a járványra vonatkoztatva, amit korábban mondtak a menekültválságra vonatkozóan. Végző soron hátra dőlhetünk, nem kell meglepetésekre számítanunk: minden szereplő mondja a magáét. Az üzenet azonos, csak az apropó változik. Akár unottan legyinthetnénk is. Ám a rendszerben van egy zavaró tényező: az ember, aki megfertőződik, aki kap vagy nem kap megfelelő ellátást, aki kap vagy nem kap megbízható tájékoztatást, aki kap vagy nem kap támogatást. Akinek korlátozzák a mozgását, akinek bezárják az üzletét, akinek fizetnie kell a tesztekért. És nem utolsó sorban, akinek joga van kérdezni, érteni és nem érteni, elfogadni és ellenállni. Oda navigálódott a világ, hogy miközben a politikában – minden oldalon – a politikai érdekek állnak az előtérben, addig az ember számára saját maga áll az

előtérben. A politika nem a saját bőrét viszi a vásárra, hanem azokét, akikre hivatkozva érvel, propagál és dönt.

A megalapozatlan és hibás döntések következményeit elsősorban nem a döntéshozók viselik, hanem az ember, ez a kétlábú maszk. Viszont a helyes döntések szerencsés következményeinek nyertesei az emberek, és a politika.

A hétköznapi ember – tehát a döntő többség – megbízható információra vágyik. Az információkhoz közvetítőkön keresztül juthat, amelyek nem függetlenek a politikától – döntő többségükben. Az, hogy mi válik hírré és mi nem, vagyis a dolgok fontossága szerkesztők és automatikus beállítások kezében van. Bár mondják, hogy a média a negyedik hatalmi ág, de a hatalomtól független média sok helyütt csak partizán és pária. Nem felesleges, ám hatása majdhogynem elhanyagolható. Vannak, akik azzal vigasztalják magukat, hogy ők többféle forrásból tájékozódnak, akár több nyelven is. Ám a média működésének politikai viszonyrendszeréből kilépni így sem lehet. Amint a politikai szereplők saját érdekeiket tekintik elsődlegesnek, a médiumok sem tesznek – tehetnek – mást. Még ha nem is arról van szó, hogy az újságírók, szerkesztők hazugság-gyártó és -forgalmazó patás ördögök, maga a rendszer olyan, hogy az igazság vagy a tények érdektelenek. A kívánt hatás elérése, az a lényeges. Téved, aki azt gondolná, hogy a kritikus sajtó megingathatja a fennálló hatalmat. A kritikák és azok elterjedtsége csupán információ a hatalom számára, amihez képest alakítja megszólalásait és döntéseit.

Úgy tűnik tehát, hogy a kör bezárul. A politika logikája és a média logikája összezár, s ketrecben tartja a hétköznapi embert, hitre, felekezetre való tekintet nélkül. Ebből a meghatározottsági ketrecből nem lehet kitörni, s illúzió lenne a létét tagadni. Ez a ketrec a világunk, ahonnan nincs kiszállás.

Nem az a kérdés, hogy létezik-e ketrec vagy bele vagyunk-e zárva, hanem az, hogy mit kezdünk ezzel a realitással. A válasz az értékvalasztásban kereshető és található meg.

Az emberiség örök értékeinek megismerése és minden áron való megvalósítása biztosítja az értelmes élet lehetőségét, minden körülményben. Minden élet önértékének tisztelete, az önzetlenség kategorikus imperatívusza a lokális és globális együttélés legalapvetőbb feltétele. Ez az igazi kihívás, s ez nagyobb, mint ketrecharcosként ádáz csatákat vívni. Ez a felelősség és lehetőség: hogy lehet valóban értékes embernek lenni, s nem csak hasznosnak valamelyik érdek számára. Ez az, ami alapján viszonylagossá tehető az egymásnak uszító szekértáborok jelentősége. Ez az, amiért a vallások nagy szentjei feláldozták az életüket. Ez az, amiről a szülőknek beszélniük kell, egymással és gyermekeikkel. Ez az, amit el kell várni a

közszereplőktől, ehhez kell viszonyítani az általuk közölt üzeneteket. Ez az, amire alapozva autonóm egyéniségekké válhatunk és ami alapján lehetőségeinkhez képest szorgalmazhatjuk a közjót. S ez az, amiben minden egyes embernek elsődleges illetékessége van, amire vonatkoztatva valóban saját, egyéni, egyedi döntést hozhat.

VINCZE ENDRE

NEVELÉSTÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

(Fináczy Ernő nyomán)

Fináczy Ernő szerint a nevelés célja a jobbátétel. Ezt bizonyára senki sem tagadja, de annak értelmezésében, hogy mi az a jobbátétel és hogy milyen vonatkozásba hozható vele a nevelés, a vélemények széjjelágaznak: majd minden korban más színezetet nyer ez a jobbátétel, s majd minden neveléstani író másképpen formulázza a célt. Fő oka ennek a világnézetek különbsége, mert a cél mindenkor egyenes folyománya a világnézetnek.

Az ókori művelt népek közt három van, mely a jelzett szempontból különös figyelmet érdemel: a görögök, a rómaiak és a zsidók.

A görögök (athéniek) azt tartották, hogy a kalokagathia, vagyis a jónak és szépnek együttes megvalósítása az, ami legértékesebbé teheti az embert, s ezért egész nevelésük rendje és módja valóban ezt a célt szolgálta, míg pedagógiai elméledőjük, Platón, a legfőbb jó ideájának megismerésében keresi a legtokéletesebb nevelés célját. Aki a legtöbb jó eszméjét meg tudja érteni, aki a magában való jót megismeri, az a valóban jól nevelt ember. Platón tehát a teljesen kiművelt értelemben véli feltalálhatni az erkölcs biztosítékát, míg a görögök tényleges nevelői eljárása inkább az esztétikai értékeket tekintette olyanoknak, melyekben egyúttal a jó megvalósításának biztosítékai rejlenek.

Más cél lebegett a rómaiak szeme előtt. Nem a kalokagathiában, vagyis a jónak és szépnek ideális kapcsolatában keresték a célt, hanem az erénynek ama nemében, melyet főként az erő és a hatalom jellemez. Maga a virtus szó (mely a vis-szel és a vir-rel függ össze) erre utal. Az erős embernek az eszménye, aki nagy dolgokat tud elviselni és nagy dolgokat tud véghez vinni (fortia agere et pati): ez irányította nevelésüket, amihez utóbb a szónak, a beszédnek, a kifejezésnek ereje járult (Quintilianus).

A harmadik ókori nép, a zsidó nép, azzal tette nevét